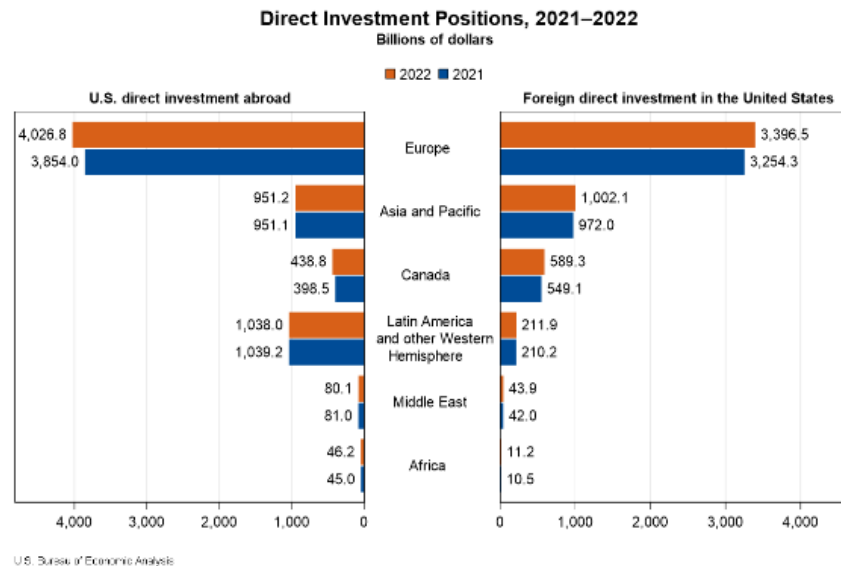

Lietuvos Respublikos diplomatinė atstovybių JAV
AKTUALIOS EKONOMINĖS INFORMACIJOS SUVESTINĖ
 2023 m. liepos mėn.

Bendra JAV ekonominė informacija	Šaltinis
<p>Ekonominės situacijos apžvalga. Liepos 31 d. Iždo departamentas išplatino JAV ekonominės situacijos apžvalgą, kur teigiama, kad 2023 m. II ketv. JAV BVP augo 2,4 proc. (2023 m. I ketv. augimas siekė 2,0 proc.), nedarbo lygis išliko istorinėse žemumose (3,6 proc.). Nors infliacija išlieka padidėjusi (liepos 12 d. paskelbtais JAV Darbo statistikos biuro duomenimis, JAV vartotojų kainų indeksas (VKI) 2023 m. birželio mėn., palyginus su praėjusiais metais, pakilo 3 proc.), tai yra mažiausias metinis VKI augimas nuo 2021 m. kovo mėn. Šios tendencijos indikuoja, kad 2023 m. JAV pavyks išvengti ekonominio nuosmukio, tačiau netikrumo įneš lėtėjanti pasaulinė ekonomika, mažėjanti JAV eksporto paklausa, geopolitiniai sukrėtimai, galimi tiekimo grandinių sutrikimai.</p> <p>Nepaisant optimistinio JAV ekonominės situacijos vertinimo, kredito reitingo agentūra Fitch sumažino JAV skolinimosi reitingą nuo AAA iki AA+. Šį žingsnį griežtai sukritikavo JAV iždo sekretorė J. Yellen, sakydama, kad agentūra savo vertinime neatsižvelgė į ekonominius rodiklius.</p>	<p>Economy statement, US Department of Treasury NYTimes Reuters</p>
<p>Palūkanų normos. Liepos 26 d. Federalinis rezervų bankas (FED) padidino bazines palūkanų normas 0,25 proc. iki 5,25-5,5 proc. ribos. Tai yra didžiausios palūkanų normos nuo 2001 m. Nuo 2022 m. kovo mėn. įvyko 12 FED susitikimų, kurių metu palūkanų norma buvo pakelta 11 kartų ir, ekspertų vertinimu, 2023 m. reikėtų tikėtis dar vieno palūkanų normų pakėlimo.</p>	<p>Federal Reserve</p>
<p>Užsienio investicijos. Liepos mėn. paskelbtais duomenimis, 2022 m. JAV tiesioginės investicijos užsienyje siekė 6,58 trln. USD. Tai yra 212,2 mlrd. USD daugiau nei 2021 m. (6,37 trln. USD). Net 172,8 mlrd. USD naujų investicijų pritraukė Europos šalys, daugiausia Nyderlandai ir Jungtinė Karalystė. Tiesioginės užsienio investicijos į JAV 2022 m. tai pat didėjo ir pasiekė 5,25 trln. USD. Nuo 2021 m. pabaigos, kai investicijų skaičius siekė 5,04 trln. USD, augimas sudarė 216,8 mlrd. USD. Daugiausia investicijų buvo pritraukta iš Europos (142,2 mlrd. USD), daugiausia iš Jungtinės Karalystės ir Vokietijos, gamybos ir didmeninės prekybos srityse.</p>	<p>Bureau of Economic Analysis</p>

<p>Užsienio šalių investicinio klimato vertinimas. Liepos 26 d. JAV Valstybės departamentas paskelbė 2023 m. užsienio valstybių investicinio klimato ataskaitas – <i>Investment Climate Statements</i>. Ataskaitos, kurias rengia JAV ambasados užsienio šalyse, pateikia naujausią informaciją ir vertinimus apie investicinį klimatą daugiau nei 165 šalyse (įskaitant ir Lietuvą), kurios yra dabartinės ar potencialios JAV įmonių rinkos. Investicijų klimato ataskaitose taip pat yra nuorodos, rekomendacijos šalių partnerių vyriausybėms, siekiančioms pritraukti aukštos kokybės, tvarias investicijas ekonomikos augimui užtikrinti.</p>	<p>2023 Investment Climate Statements</p>
<p>Verslui draugiškiausios JAV valstijos. JAV žiniasklaidos kanalas CNBC paskelbė verslui patraukliausių JAV valstijų sąrašą, kurio viršuje išsiriavo: 1. Šiaurės Karolina 2. Virdžinija 3. Tenesis 4. Džordžija 5. Minesota. Valstijos buvo vertinamos 10-yje kategorijų pagal 86 rodiklius. Nors pagal inovacijų ir prieigos prie kapitalo rodiklius Kalifornija buvo Nr.1, dėl itin didelių pragyvenimo ir verslo vykdymo kaštų ir vidutiniškos infrastruktūros, bendrame vertinime liko 25 vietoje. Kitų valstijų pozicijos reitinge: Niujorkas – 20, Ilinojus – 17, Masačiusetas ir Pensilvanija pasidalijo 15 vietą, Florida – 8. Išsamiau apie atliktą vertinimą nuorodoje.</p>	<p>Top States for Business 2023</p>
<p>Technologijos, inovacijos, mokslas</p>	
<p>Bekontaktis atsiskaitymas. Technologijų gigantė <i>Amazon</i> pristatė naują bekontakčio atsiskaitymo būdą – delno nuskaitymą, pavadintą <i>Amazon One</i>. Ši technologija leis vartotojams atlikti mokėjimus, naudotis lojalumo programomis, nustatyti vartotojo amžių daugiau nei 500 <i>Amazon</i> priklausančiose <i>Whole Foods</i> ir <i>Amazon Fresh</i> parduotuvėse. Amazon teigimu, delno nuskaitymas yra 100 kartų tikslesnis nei abiejų akies rainelių nuskaitymas, bet to, leidžia išvengti piktnaudžiavimo ir diskriminacijos.</p>	<p>Amazon One CBS News</p>
<p>X. E. Muskas pervadino jam priklausančią socialinį tinklą <i>Twitter</i> į <i>X</i> ir pareiškė, kad ilgainiui <i>X</i> taps universalia programėle, kuri leis vartotojui dalintis žinutėmis socialiniame tinkle, užsisakyti maisto į namus, ar atlikti piniginę transakciją. Ateityje <i>X</i> bus neriboto interaktyvumo platforma, besiremianti vaizdo, garso, pranešimų ir mokėjimų funkcijomis, kuri taps pasauline idėjų, prekių, paslaugų ir galimybių rinka.</p>	<p>NYTimes X</p>
<p>Dirbtinis intelektas. Globali konsultacijų bendrovė KPMG ir technologijų gigantė Microsoft paskelbė apie bendradarbiavimą diegiant dirbtinio intelekto sprendimus, reikalingus efektyvesniam klientų aptarnavimui audito, mokesčių ir konsultacijų veiklose. Šios technologijos bus išbandytos artimiausiu metu su įmonių klientais visame pasaulyje. Dirbtinis intelektas ypatingai paveiks ir darbo jėgą technologinėse kompanijose. Paskelbta informacija apie įmones, kuriose dirbtinis intelektas labiausiai paveiks esamus darbo procesus ir kaip darbuotojai naudos dirbtinį intelektą darbo našumo didinimui. Tarp minimų kompanijų yra IBM, Nvidia, Microsoft, Verizon, Intuit, Qualcomm, 3M ir kt.</p>	<p>Microsoft WSJ</p>
<p>Puslaidininkiai. Kompanija Intel ir Boeing paskelbė apie bendradarbiavimą vystant naujesnės kartos puslaidininkinių technologijas, skirtas aviacijai, kuriose būtų naudojamos dirbtinio intelekto technologijos. Šios technologijos vystomos siekiant sukurti savaeigius lėktuvus, kurie bus aviacijos transformacijos dalimi.</p> <p>JAV ir Kinijos „puslaidininkinių karo“ akivaizdoje Niujorko valstijoje puslaidininkinius pradės gaminti dar viena įmonė – Menlo Micro. Papildomai prie JAV federalinės valdžios dotacijų Niujorko valstija taiko mokesčių lengvatas puslaidininkinius gaminančioms įmonėms, taip siekdama pritraukti aukštos pridėtinės vertės įmones kurtis Niujorko valstijos šiaurinėje dalyje.</p>	<p>Boeing Empire State Development</p>
<p>Gyvybės mokslai. Kalifornijos įtakingiausia gyvybės mokslų asociacija California Life Sciences išleido 2023 m. sektoriaus studiją apie naujausius pokyčius industrijoje. Sektorius sukūrė ekonominės vertės už 472 mlrd. JAV dolerių, o tai net 61 mlrd. JAV dolerių daugiau nei ankstesnių metų rezultatai. Rizikos kapitalo investicijos į industriją išaugo daugiau kaip 50 proc., o Kalifornijos valstija</p>	<p>California Life Sciences</p>

išlieka šalies tyrimų ir vystymo centru.	
Kūrybinių industrijų atstovai jau kuris laikas streikuoja Holivude ir kituose JAV miestuose, o tai sustabdė didžiulę kino ir televizijos pramonę JAV. Tai pirmas visą šį sektorių apėmęs streikas po šešių dešimtmečių. Streiko dalyviai baiminasi ne tik dėl menkų atlyginimų, dėl kurių dažnai reikia susirasti papildomus darbus, bet ir dirbtinio intelekto, kuris tikėtina gali transformuoti industriją.	Reuters
Atleidimai. CME Group Inc., didžiausia JAV derivatyvų birža, prisijungė prie Wall Street bankų mažindama darbuotojų skaičių. Čikagoje įsikūrusi kompanija atleido apie 100 darbuotojų (3 proc. įmonės personalo).	Bloomberg

Energetika, transportas, klimatas																																																			
<p>Gamtiniai ištekliai. JAV Energetikos departamentas paskelbė 2023 m. trumpojo ir vidutinio laikotarpio kritinių žaliavų vertinimą, kuris indikuoja, kad ilgainiui kritinių žaliavų sąrašas ilgės. Žaliava paskelbiama kritine, jei yra didelė tiekimo sutrikimų tikimybė, taip pat jei ji yra būtina vystant aukštąsias technologijas, taip pat ir energetikos srityje.</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div data-bbox="224 718 806 1404"> <p>SHORT TERM 2020-2025</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Importance to energy</th> <th>Supply risk 1</th> <th>Supply risk 2</th> <th>Supply risk 3</th> <th>Supply risk 4</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>4</td> <td></td> <td>Lithium, Uranium</td> <td>Dysprosium</td> <td></td> </tr> <tr> <td>3</td> <td></td> <td>Electrical Steel, Nickel, Magnesium, Platinum, Silicon Carbide</td> <td>Cobalt, Gallium, Graphite, Iridium, Neodymium, Terbium</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Manganese</td> <td>Aluminum, Copper, Silicon, Titanium</td> <td>Fluorine, Praseodymium</td> <td></td> </tr> <tr> <td>1</td> <td>Phosphorus</td> <td></td> <td>Tellurium</td> <td></td> </tr> </tbody> </table> </div> <div data-bbox="1008 718 1680 1404"> <p>MEDIUM TERM 2025-2035</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Importance to energy</th> <th>Supply risk 1</th> <th>Supply risk 2</th> <th>Supply risk 3</th> <th>Supply risk 4</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>4</td> <td></td> <td>Uranium</td> <td>Lithium, Nickel</td> <td></td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>Copper, Electrical Steel, Silicon</td> <td></td> <td>Cobalt, Graphite, Gallium, Platinum, Magnesium, Silicon Carbide</td> <td>Dysprosium, Iridium, Neodymium, Praseodymium, Terbium</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Manganese, Titanium</td> <td></td> <td>Aluminum, Fluorine</td> <td></td> </tr> <tr> <td>1</td> <td>Phosphorus</td> <td></td> <td>Tellurium</td> <td></td> </tr> </tbody> </table> </div> </div>	Importance to energy	Supply risk 1	Supply risk 2	Supply risk 3	Supply risk 4	4		Lithium, Uranium	Dysprosium		3		Electrical Steel, Nickel, Magnesium, Platinum, Silicon Carbide	Cobalt, Gallium, Graphite, Iridium, Neodymium, Terbium		2	Manganese	Aluminum, Copper, Silicon, Titanium	Fluorine, Praseodymium		1	Phosphorus		Tellurium		Importance to energy	Supply risk 1	Supply risk 2	Supply risk 3	Supply risk 4	4		Uranium	Lithium, Nickel		3	Copper, Electrical Steel, Silicon		Cobalt, Graphite, Gallium, Platinum, Magnesium, Silicon Carbide	Dysprosium, Iridium, Neodymium, Praseodymium, Terbium	2	Manganese, Titanium		Aluminum, Fluorine		1	Phosphorus		Tellurium		<p>Department of Energy</p> <p>Critical Materials Assessment 2023</p>
Importance to energy	Supply risk 1	Supply risk 2	Supply risk 3	Supply risk 4																																															
4		Lithium, Uranium	Dysprosium																																																
3		Electrical Steel, Nickel, Magnesium, Platinum, Silicon Carbide	Cobalt, Gallium, Graphite, Iridium, Neodymium, Terbium																																																
2	Manganese	Aluminum, Copper, Silicon, Titanium	Fluorine, Praseodymium																																																
1	Phosphorus		Tellurium																																																
Importance to energy	Supply risk 1	Supply risk 2	Supply risk 3	Supply risk 4																																															
4		Uranium	Lithium, Nickel																																																
3	Copper, Electrical Steel, Silicon		Cobalt, Graphite, Gallium, Platinum, Magnesium, Silicon Carbide	Dysprosium, Iridium, Neodymium, Praseodymium, Terbium																																															
2	Manganese, Titanium		Aluminum, Fluorine																																																
1	Phosphorus		Tellurium																																																

<p>Atsinaujinanti energetika. Kalifornijos valstija randa naujų būdų kaip kovoti su elektros tiekimo sutrikimais vasaros metu, kuomet dėl didelių karščių aktyviai naudojamos kondicionavimo sistemos. Dėl lietingo žiemos sezono, saulės energijos ir augančių baterijų kiekio vis daugiau energijos išgaunama iš atsinaujinančių energijos šaltinių. Per pastaruosius metus Kalifornijos valstija elektros energijos kaupimą baterijose padidino 75 proc. (2000 MW) ir tai leis efektyviau kovoti su elektros tinklo apkrovos iššūkiais valstijoje.</p>	<p>LA Times</p>
<p>Atlanto vandenyno vandens temperatūra ties pietų Florida liepos pab. pasiekė 38.4 laipsnius pagal Celsijų ir meteorologų teigimu, tai buvo aukščiausia kada nors išmatuota vandens temperatūra. Šiltas vandenyno vanduo daro žalą koraliniam rifui prie Floridos krantų, taip pat jis „maitina“ tropinius ciklonus, t.y. uraganus, kurie atneša JAV milijardinių nuostolių. Įvertinus uraganų padarytą žalą 1980-2021 m. laikotarpiu, vidutinė vieno uragano padaroma žala siekia 20,5 mlrd. USD. Tuo pačiu laikotarpiu uraganai nusinešė 6697 žmonių gyvybes.</p>	<p>AP News Office for Coastal Management</p>
<p>Miestai. Niujorkas aplenkė Honkongą ir tapo brangiausiu pasaulyje miestu gyventi atvykėliams iš kitų valstybių. Tyrime lygintos nuomos, komunalinių paslaugų, susisiekimo ir kitos su pragyvenimu susijusios išlaidos. Pažymėtina, kad brangiausių miestų dešimtuose yra tik dar vienas Šiaurės Amerikos miestas - San Franciskas (7 vieta).</p>	<p>CNBC</p>

Parengė:

Jūratė Usevičiūtė, LR ambasados JAV pirmoji sekretorė jurate.useviciute@urm.lt; Mantas Zamžickas, komercijos atašė LR generaliniame konsulate Los Andžele, mantas.zamzickas@urm.lt; Paulius Cemnolonskas, LR generalinio konsulato Niujorke antrasis sekretorius paulius.cemnolonskas@urm.lt; Sergejus Tichomirovas, komercijos atašė LR generaliniame konsulate Čikagoje, sergejus.tichomirovas@urm.lt.